

Vrijdag 23 april 1915 – ochtendeditie

Parijs, 22 april. Avondcommuniqué:

Bij Langemark, ten noorden van Ieper, hebben de Engelsen twee aanvallen afgeslagen.

De tegenaanvallen der Duitsers op heuvel 60 zijn voorgoed mislukt. Hun hevigheid was blijkbaar toe te schrijven aan het verlangen om de nederlaag, welke de Duitse communiqués loochenden, weer goed te maken. De verliezen van de vijand zijn groter dan gisteren is aangegeven.

Londen, 22 april. Het laatste bericht van de ooggetuige in het Engelse hoofdkwartier bevat over de gevechten om heuvel 60 nog enkele bijzonderheden, die aansluiten bij French' jongste rapport. Zondagochtend even voor zeven uur begonnen de Duitsers in gesloten gelederen een hardnekkige tegenaanval, die uitliep op een gevecht van man tegen man, waarbij onze motormachine-geweren, die snel naar voren reden en op de aanstormende vijanden vuurden, onschatbare diensten bewezen. Onze artillerie bestookte inmiddels de vijand met granaatkartetsvuur. De tegenaanval werd afgeslagen met zeer zware verliezen voor de vijand, die, zoals gewoonlijk, niet geneigd scheen, zijn nederlaag te aanvaarden.

De gehele zondag hebben de Duitsers tegen onze loopgraven laten stormen. Eens, tegen de avond, kreeg de vijand voet op de zuidelijke punt van de heuvel, doch dit voordeel ging spoedig weer teloor, want tegen zes uur chargeerde onze infanterie met de bajonet, verdreef de Duitsers en verzekerde ons de gehele stelling.

De verliezen der Duitsers overtroffen de onze ver.

De hardnekkige tegenstand van de vijand is toe te schrijven aan het feit, dat de stelling een groot terrein tot Zillebeke beheerst.

Men meldt ons uit Maastricht:

Bij wijze van uitzondering hebben enkele inwoners van hier verlof gekregen uit Luik terug te keren, terwijl anderen nog steeds daar gehouden worden. Zelfs een Nederlands ambtenaar, die een paar dagen met verlof naar België was, waar zijn familie woonde, is nog niet op zijn post teruggekeerd.

Uit Maastricht meldt men ons, dat de stoomtram naar België weer mag rijden via het grenskantoor te Vroenhoven; langs de andere grenskantoren is het vervoer nog verboden. De grenzen worden nog scherper bewaakt dan tevoren.

Vrijdag 23 april 1915 – avondeditie

Verkeer met België.

Uit Vlissingen wordt ons gemeld:

De Administrateur de Badts, die tegenwoordig iedere woensdag naar Antwerpen vaart en op donderdag hier terugkeert, is deze week niet teruggekomen.

Belgische vluchtelingen.

Het vluchtelingencomité te Leiden heeft gisteravond besloten, aan de regering te verzoeken, ongeveer 260 vluchtelingen, die thans in een fabrieksgebouw van de firma J. C. Zaaiberg te Leiden zijn ondergebracht, dat de 15e mei weer aan zijn oorspronkelijke

bestemming moet worden dienstbaar gemaakt, in een vluchtelingenkamp onder te brengen.

Londen, 23 april. Aan de Times werd gisteren uit Noord-Frankrijk geseind:

Sedert de verovering van heuvel 60 op zaterdagavond is ons geen ogenblik rust gegund. 's Nachts worden wij onder geschutvuur genomen; overdag staan wij bloot aan verwoede aanvallen van de infanterie. Ook gisteren zijn onophoudelijk hardnekkige aanvallen der Duitsers afgeslagen. Een flankbeweging van de vijand in de richting van St. Elooï was een mislukking.

Berlijn, 23 april. Officiële mededeling uit het grote hoofdkwartier van heden:

In de avond van gisteren trokken wij op ons front Steenstrate (aan het kanaal van de IJzer naar Ieper, ten zuidwesten van Bikschote) tot ten oosten van Langemark (6,5 km noord noordwest van Ieper) tegen de stellingen van de vijand ten noorden en ten noordoosten van Ieper op.

Stormenderhand drongen onze troepen over 9 km breedte tot op de hoogten ten zuiden van Pilkem (5 km vlak ten noorden van Ieper) en ten oosten daarvan door.

Tegelijkertijd namen onze troepen is een artilleriegevecht de overgang over het Ieperkanaal bij Steenstrate en Het Sas (800 m zuid zuidwest van Steenstrate), waar zij zich op de westelijke oever nestelden.

De plaatsen Langemark, Steenstrate, Het Sas en Pilkem werden door ons ingenomen.

Ten minste 1600 Fransen en Engelsen en 30 kanonnen, waaronder 4 zware Engelse, vielen in onze handen.

Van Duitse zijde.

Berlijn, 23 april. Uit het grote hoofdkwartier werd gisteren geschreven:

De Engelse aanvoering heeft zich in een mededeling van 21 april er over beklaagd, dat van Duitse zijde “in strijd met alle wetten der beschaafde oorlogvoering” bij de herovering van heuvel 60 ten zuidoosten van Ieper granaten zijn gebezigd, die bij de ontploffing verstikkende gassen ontwikkelden.

Uit de Duitse ambtelijke mededelingen is gebleken dat onze tegenstanders zich sedert vele maanden van dit oorlogsmiddel bedienen. Zij zijn dus blijkbaar van mening, dat wat hun geoorloofd is, ons niet kan worden toegestaan. Een dergelijke opvatting, die in deze oorlog de verdienste van de nieuwigheid niet heeft, begrijpen wij, vooral, omdat de ontwikkeling van de Duitse scheikunde ons natuurlijk in staat stelt veel krachtiger middelen aan te wenden dan de vijand. Wij kunnen haar echter niet delen.

Overigens is het beroep op de bij verdrag geregelde oorlogvoering niet juist. De Duitse troepen gebruikten geen “projectielen, welke enig doel is verstikkende of giftige gassen te verbreiden.” (Haagse Conventie van 29 juli 1899). Bovendien zijn de bij de ontploffing van de Duitse granaten ontwikkelde gassen, ofschoon zij zeer veel onaangenaam op de zintuigen werken dan de gassen van de gewone Franse, Russische of Engelse projectielen, toch niet zo gevaarlijk als deze. Ook de in het gevecht op korte afstand door ons aangewende rookverspreiders zijn in geen enkel opzicht in strijd met de “wettelijke regels der oorlogvoering”. Men bereikt er hetzelfde mee

als met in brand gestoken stro of hout, doch in sterkere mate, daar de rook ook 's nachts waarneembaar is. Aan die rook kan ieder zich trouwens bijtijds onttrekken.

De oorlogstoestand.

De strijd om heuvel 60 bij Zwarteleen ten zuidoosten van Ieper, is nog niet uit. Zowel volgens de officiële Engelse berichten als volgens de Londense bladen zetten de Duitsers onafgebroken hun tegenaanvallen voort, tot dusver zonder succes. Zelfs zijn zij volgens een Frans bericht "voorgoed" mislukt.

Uit die voortgezette tegenaanvallen, welke met aanzienlijke verliezen gepaard gaan, kan men afleiden, dat dit punt ook in de ogen van de Duitsers enige offers waard is. Waar de correspondent van de Times (men vindt zijn telegram in ons avondblad van gisteren) het belang van heuvel 60 voor de strijd in de buurt van Ieper in het licht stelt, schijnen hem de gebeurtenissen dus gelijk te geven.

Zijn verklaring is deze, dat de heuvel 60 (die van Zwarteleen) feitelijk de beschutting vormt van een andere heuvel, 5 km verder oostwaarts, bij Zandpoeder, aan de weg Ieper-Menen gelegen.

Die heuvel van Zandpoeder, zo zegt de man van de Times verder, is de hoogste heuvel van dit district, beheerst de hele streek en vormt de sleutel van de hele stelling in België. De Duitsers hebben er hun batterijen.

Deze verklaring is ons niet geheel duidelijk. Wij wilden eerst afwachten of de tekst van het telegram in de Times ons opheldering verschaft. Maar de Times is met de Engelse post uitgebleven.

Het punt van de weg van Ieper naar Menen, dat 5 km van Zwarteleen is gelegen, is ongeveer Geluveld, niet te verwarren met Geluwe, dat dichterbij Menen ligt.

Inderdaad heeft men even voorbij Geluveld, als men van Ieper komt, aan zijn linkerhand een begroeide heuvel. Hier is trouwens de weg ook op zijn hoogst. Die heuvel is echter even lager dan heuvel 60, te weten 58 meter. Wij veronderstellen dat de correspondent deze begroeide heuvel bedoelt. Het strategisch belang van een heuvel is immers niet zo maar rechtstreeks evenredig met de hoogte van de top boven de zeespiegel, maar hangt mee af van de vorm van de heuvel, op zichzelf en in verhouding tot die van het omliggende land. Het plaatsje Zandpoeder, dat aan de weg Ieper-Menen zou liggen, is ons daar echter niet bekend. Wellicht kan een lezer ons opheldering verschaffen.

Voorts in het westen slechts incidenten zonder betekenis.